

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-03-20
Besvaras senast
2026-04-01 kl. 12.00

Till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:633 Nikotinanvändning under graviditet

Snusning innan graviditet fortsätter att öka, efter att ha stigit markant sedan 2018, och ligger nu på 10 procent i riket (9 procent år 2023). Snusning vid inskrivning på mödrahälsovården har också ökat, från 1,7 till 1,9 procent, vilket är oroande. Graviditetsregistret kommer nu att dela upp olika tobaks- och nikotinprodukter i sin rapport från och med hösten 2025.

Användning av nikotin under graviditet klassas som en riskfaktor i graviditetsregistrets rapport, i vilken det står att det är oroande att snusning ökar och att det är ett viktigt område för mödrahälsovården och hela vårdkedjan att arbeta vidare med.

Nikotinet som finns i snus transporteras genom moderkakan till fostret i livmodern, och spädbarn som ammar får i sig nikotin om mamman snusar. Det pågår forskning som tyder på att nikotin ökar risken för att barn föds för tidigt, att tillväxten hämmas och flera andra allvarliga risker. Det saknas också kunskap hos användarna om riskerna med användning av vitt snus och andra relaterade produkter, även när det gäller graviditet, till exempel att nikotin är en drog och ett nervgift som innehåller skadliga ämnen för både fostret och den gravida.

Men den ökande användningen av nikotinprodukter hos befolkningen kan inte åtgärdas endast med insatser inom vården. I graviditetsregistret ses en geografisk koppling mellan hög förekomst av snusning innan graviditeten och en ökning av snusning även under graviditeten. Den ökning av snusning i samband med graviditet som nu finns beror troligen på den omfattande marknadsföring som skett av vitt snus och andra relaterade produkter och på att unga kvinnor som en följd av detta ökat sin konsumtion dramatiskt.

Detta är en folkhälsofråga som även kräver bredare åtgärder i befolkningen. I en ny insändare från Hjärt-Lungfonden, A Non Smoking Generation och två forskare efterlyses insatser på samhällsnivå för att skydda barns och ungas hälsa.

Min fråga till sjukvårdsminister Elisabet Lann är därför:

Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att minska nikotinanvändningen ur ett folkhälsoperspektiv för att konsumtionen av nikotin inte ska fortsätta öka under graviditet?

.....

Anna Vikström (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren